

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Spričevala, s katerimi se dokaže znanje slovenskega jezika.

II.*)

G. prof. Macunov „odgovor“ v št. 93. „Slov. Naroda“ z dne 24. aprila t. l. daje mi povod, da spregovorim še jedenkrat o tej stvari, deloma, da temu „odgovoru“ nekatere opazke dostavim, deloma pa, da svojo razpravo v tej zadevi nadaljujem in in svoje mnenje nekoliko dalje razvijem.

G. prof. Macun, ob katerega sem se s prvim člankom mimogrede zadel, začenja svoj odgovor rekoč: „Oni sestavek . . . poln je neresničnih trditvev“. Pričakoval sem torej, da bode na to kar sem pisal, posamično navajal, rekoč, to je neresnično in to, in to. Ali tega ni nikakor storil, nego si je iz mojega članka po svoje posledice izvajal, ter te pobijal, pa tako, da je sedaj pobil, kar je par vrstic prej kot resnično priznal. Cel „odgovor“ sestavlja je tako umetno, da si je sam vse, kar se mu je zaradi teh spričeval očitalo, sijajno dokazal. Meni torej ne treba drugega, kakor da te njegove dokaze na znanje vzamem, prepuščajoč konečno sodbo č. bralcu.

Oglejmo si torej ta „odgovor“ nekoliko pobliže. „Neresnično je, da dajem brez vsega znanja in kar naravnost spričevala.“ Kdor se bo potrudil v onem članku pogledati, našel bo, da je tam le rečeno, da so taka spričevala kar po groši pri g. prof. Macunu, t. j. da ni treba mnogo znati, pa dobi spričevalo, da pa to ne dokazuje, da zna res dotični slovenski, nego le, da je bil pri gosp. prof. Macunu. Par vrstic pred navedenimi besedami pa piše sam, da daje pričevala tudi takim, katerih znanje je tako, „da se ne more imenovati znanje“, kajti po njegovem prepričanju je bolje, da daje privatna spričevala takim, kateri ga prosijo, kakor od-

*) „Slov. Narod“ št. 67, 23. marca t. l.

reči jim jih. Mislim namreč, da sem pogodil, da v tem čudnem stavku z besedami „brez vsega znanja“ meni gospod profesor, da daje spričevala kandidatom, kateri so brez vsega znanja. Mogoče pa je tudi, da gredo te besede na g. prof. Macuna, da se torej njemu očita, da daje spričevala iz slovenščine, brez da bi sam znal slovenski. Če je to mislil, moram reči, da meni, nejezikoslovcu ne pristaja, da bi njegovo znanje iz slovenščine presojeval. Toliko pa je gotovo, da g. prof. Macun iz slovenščine ni izpitan. Sicer pa priporočam njegov „odgovor“ kakemu jezikoslovcu, da ga dene pod slovniški drobnogled, ter nam podbriše (?) vse hibe, katere je v kratkem tem sestavku nakopičil on, ki drugim daje spričevala, da li so slovenščine večji v govoru in pismu. Ali, ostanimo raje pri prvem razlaganju navedenih besed. Tukaj torej priznava, da velikega znanja od kandidatov ravno ne zahteva, s čemer mojo trditve v popolnem obsegu potrjuje. Kako pa drugi sodijo, koliko da zahteva, razvidi se iz besed, ki izrekajo tako označujočo sodbo, da ni treba dostaviti niti besedice. Prišel je nek dr. Gst., c. kr. uradnik pri namestništvu, h gosp. prof. dr. Kreku, da napravi pri njem izpit iz slovenskega jezika in dobi od njega spričevalo, rekoč: „Ich könnte zwar auch zum Herrn Prof. Macun gehen, aber für ihn weiss ich schon viel zu viel.“ — Za g. dr. Kreka vedel je pa še vender premalo.

Koliko znanja da zahteva g. prof. Macun, kaže tudi to, da je kandidat, ki je pri g. dr. Kreku zastoj poskusil, ker je premalo znal, še tisti dan ali čez par dni z uspehom pri g. Macunu izpit napravil. Ali nas pa tudi g. Finschgerjeva zadeva ravno tega ne uči? Ta gospod je dobil spričevalo, če ravno je bil g. Macun sam prepričan, da ve tako malo slovenski, da se je bati, da bi „s premalim svojim znanjem kmetom itd. škode uzročil.“ In to spričevalo ni slabo, kakor bi nas g. Macun rad uveril, sklicujoč se na g. dr. Kreka: „Kdor to (spričevalo) bere, na-

šel bo, da sem mu v nekem zmislu še menje dal, nego o njem misli prof. Krek.“ — Spričevalo pa se je glasil:

1. der slov. Aufsatz . . . ist ziemlich fließend.

2. die daran geknüpfte Besprechung zeigte eine hinreichend sichere Kenntniss der meisten Partien der Grammatik.

3. die Lesung zweier Aufsätze zeigte richtige Erfassung und Uebersetzung des Gelesenen.

Ali je to slabo spričevalo? — No, kako pa misli g. dr. Krek, na katerega se g. Macun sklicuje? Iz zanesljivega vira izvedel sem, da tako: G. Finschgerjevo znanje v slovenščini ne presega najnavadnejših fraz, in da ta gospod ne bi bil zmožen niti najkrajšega stavka pravilno napisati. Zatorej pa mu je kar naravnost rekel, da s tolikim znanjem izpita iz slovenščine napravil ne bode. Prepuščam torej čestitemu bralcu, da razsodi, katero je ugodnejše g. Finschgerju, ali sodba g. Kreka, ali spričevalo g. Macuna.

„Potem sprejevši spričevalo kakoršno je zaslužil, pride 10. dec. zahtevom, naj mu dam spričevalo, über die befriedigende Kenntniss der slov. Sprache, . . . pa sem mu nepristojni zahtev odbil tudi s tem, da nisem voljen za njega odškodnine plačevati, ako bi on s premalim svojim znanjem kmetom itd. škode uzročil.“ — Spričevalo pa se glasi: . . . Ta pomišljaj mej „uzročil“ i „spričevalo“ ni brez vsega pomena. Ta pomišljaj pravi to le: G. Finschger dobil je spričevalo, menda res precej tako, kakoršno je zaslužil. Ali tisto je kar raztrgal, govori se, da celo pred g. prof. Macunom, ter zahteval drugo, katerega koncept je že sam napravil. Potem pa sta, kakor se vidi iz navedenih besed, se pogajala, ter se slednjič pogodila, da je kandidat dobil priobčeno spričevalo. — Ali je treba k temu komentara? Kandidat plačavši takso priložil je tisto spričevalo svoje prošnji, ter vsled tega res

LISTEK.

Potovanje križem domovine.

(Popisuje Prostoslav Kretanov.)

XXI.

V Višnji Gori.

Sijajno in svétečno pokopal je vrli ljubljanski „Sokol“ na strelišči razuzdanega Kurenta in k jednoletnemu njegovemu počitku spremila ga je dolga vrsta — veselih pogrebcev, o katerih se, v pravem pomenu besede, more reči s pesnikom:

„Na grobu tam plesali so . . .“

Raskavi slaniki postrgali so nam z jezika mesá pregrešno maščobo, sivi pepel se nam je potresel na maziljene lasé in pokorili smo se — sedem dolgih tednov, da nam je maslo postnih jedil piskal — ô! pardon:

„Quod licet Jovi (?),
Non licet bovi“. . .

Veseli glas voskrsne aleluje vzdramil je zopet prirodo iz zimskega sná. Ljubljanskemu hribu začel je zeleneti stari obnošeni plašč in po „Zvezdi“ ce-

dila se je iz kostanjevih popkov svetla mezga. Članovi slavnega Radeckyevega društva zbirali so se nalik krokarjem v „odrešenih“ ogrtačih okrog bronastega svojega pokrovitelja, in brezposelni umirovljenci so premišljevali po drevoredih, zakaj ni vsak mesec — februarij. Trečjalsko filisterstvo gomzelo je zopet na dan iz mračnih svojih skrovišč in našopirjene gospice so regetale ljubljansko svojo nemščino, da se je ob kostanjevih deblih delala — hrastova skorja, vmes pa je vojaška godba žvenkotala z nemško-magyarskimi svojimi koračnicami. —

In meni je srce vzhrepenelo iz te ničemurne gneče nazaj — ustajajočej prirodi v naročje —:

Siva vzpomladna megla raztezala je vlažne svoje rjuhe po ljubljanskih ulicah, ko me je vnesla novomeška pošta skoz slavno Kurjo Vas doli po dolenski cesti.

Bila nas je četvorica stlačenih v tesni „kur-nik“. Tik mene je čepel znan ljubljansk meščan, kateremu nasproti je slonela brdka hči nekega dolenskega viteza, ki je bila prišla v Ljubljano po konečni „lik“ svoje izobrazbenosti, in moj „vis-a-vis“ bil je iskren Slovenec Zmagoslav.

Po vzajemnem pozdravljenji začela se je motoviliti mej nami prēja zanimljive ljubljanske konverzacije à la — „miza-tiš, riba-fiš“. Jeden izmed nas odgovoril je namreč sopotnika slovenski, ta mu odgovoril nemški, in ko prvi, misleč, da poslednjemu bolje godé tevtonski glasovi, svoj jezik obrne na germansko plat, postreže mu oni zopet s „kranjščino“, in tako sta skakala z jezikom „sem in keki“, kakor dva človeka, ki se ne znata drug drugemu izogniti . . . Da je omenjena gospodičina v njujin pogovor upletala prisvojeno si klasično ljubljansčino, razume se pri gibčnosti ženskega jezika samo ob sebi! — Slišal sem nekoč, še kot majhen deček, da se najlepša nemščina v vsej Avstriji govori v Pragi in v Ljubljani. No! kakó se boré vrli Pražani z nemškim naglasom, to me baš malo briga; ali nemščina, ki je cvrlela tu iz nežnih gospodičin uste, obračala mi je v prsih srce: vsaka druga beseda bila je tist odurni „über“, in če se je ponižala do „kranjske šprae“, zveneli so jej iz grla laskavi: „kòkú“ in „kògâ“, da me je kar trgalo po zobeh . . .

Ali glej! zdaj so solnčni žarki nalik zubelj-

došel v terno. Da ni bil res za beležnika odbran, kriv ni ne kandidat, ne spričevalo, ne Waser-Heinricher.

„Če pride Nemec — pravite — na tak izpit, kateri se je dobro naučil slovenski, ta naj dobi spričevalo za to.“ — Če se je do dobra naučil, gotovo! — „In krivica bi bila delati mu zavire v kljub svojemu hvalevrednemu trudu.“

Počasi g. profesor. Delati zavire, kaj je to? Če kdo ne daje privatnih spričeval, nego takega kandidata navrne k izpraševalni komisiji, da dobi v zmislu naredbe, navedene v prvem članku, javno veljavno spričevalo, temu hočete očitati, da dela komu zavire? — Kdor se je dobro naučil, ne bode se ustrašil po zakonu se vršacega izpita, niti ne bode beračil privatnih spričeval. Pa hočete morebiti reči, da se ovire delajo s tem, ker tukaj ni lahko dobiti dobrega spričevala? Vi hočete torej te zavire iskati v strogosti izpitateljev, in to da je krivica? Ali pa ne bi bilo bolje, da iščete te zavire v polovičarskem, „schülerhaften“, nezrelem znanji kandidatov, katero je tako, da jim celo vi dajete spričevala, kjer „je določno rečeno, da znajo tako malo, da se ne more imenovati znanje.“

K čemu pa potrebujejo ti nemški mladiči taka spričevala? Ali so morebiti tako navdušeni za slovenščino, ter se k izpitu oglašajo, da se prepričajo, koliko so se že naučili, in koliko se imajo še učiti, da jih taka spričevala torej vzpodbujajo še k večji marljivosti? — Res? Posebno, če so taka, da jih dotični ne more pokazati nikjer, da ga ne bi sram bilo? No ali k čemu potrebujejo taka spričevala? — Jedinu le za to, da se opirajo na nje pri svojih prošnjah za državne službe v slovenskih pokrajinah. In na podlagi takih spričeval so res dobivali službe in jih še dobivajo!

Kdor je opazoval nameščenja, kakor se pri nas vršé, videl je lahko, da se sicer zahteva vedno znanje slovenskega jezika, ali to le zaradi tega, da ne bi bilo preveč hrupa, ter da se na naše pritožbe, da uradniki ne vedo slovenski, lahko z dobrim izgovorom odgovarja, da so vsi ti uradniki dokazali znanje slovenščine. Bodi pa v tem spričevalu rečeno, da ve dobro slovenski, ali malo, ali le toliko, da se ne more imenovati znanje, ali je to spričevalo napisal g. prof. Macun ali Končnik ali Konšek, — spričevalo je bilo, in formalnosti se je zadostilo. Vkljub tako slabemu spričevalu, ali bolje ravno zaradi takega, imajo ti Nemci prednost pred Slovenci, kajti pri teh se ni bilo treba bati, da se bodo letili slovenskega uradovanja, nego so vedeli, da bodo ti vrata in okna zapirali pred slovenskim jezikom, da se ne bi kje vrnil v urade, ter jih motil v njihove lenobi. Kaka britka ironija je torej v besedah, ki jih je deželni namestnik baron Kubeck v 17. seji deželnega zbora štajerskega l. 1880 slovenskim poslancem odgovoril, namreč da take uradnike nastavlja na Spodnjem Štajerskem „hauptsächlich in der Absicht, damit sie slovenisch erlernen!“ —

Proti takim uradnikom se je obračal vedno naš odpor; taki uradniki da se prestavijo in nadomestijo z drugimi, sposobnejšimi, to, in le to je bilo naše zahtevanje. Se ve da, g. prof. Macun tega ne razumi; kaj njega briga, ako dobiva naš kmet nemške dopise od gosposk, da mora hoditi od Poncija do Pilata, da mu jih razloži; kaj njega boli, ako se naš kmet kontumacira, ker se s sodnikom ne more sporazumeti?

Kdor to pomisli, ta bo razumel, kako da je mogel narodni ta g. profesor pri namestništvu govoriti: „Ich kann nicht begreifen, wie man die Deutschen von Untersteiermark ganz fern halten will!“ Kakor da ne bi vedel, da mi samo zahtevamo, naj se ti Nemci nauče prej dobro slovenski, potem še le prosijo za službe na Spodnjem Štajerskem! In da se ne bi res kje to zgodilo, da bi se Nemci odrinili od Spodnje Štajerske, da se ne bi res pripetila grozna nesreča, da se na Spodnjem Štajerskem Slovenci nastavijo, trudi se g. profesor kolikor se najbolj more, in njegovo pero je vedno pripravljeno Nemcu napisati spričevalo, naj zna tudi toliko slovenski, „da se ne more znanje imenovati.“ da mu tako pripomore do službe na Slovenskem. Gosp. profesor vsaj vendar ne bode mislil, da smo tako najivni, da mu bomo verjeli, da ni vedel, za kaj dotični kandidat rabi spričevalo? Ako pa je to vedel in vendar dajal taka spričevala, vedoma torej podpiral tujca v škodo naše narodne stvari, postal je zaveznik sovražnikov slovenskega naroda. Ne očitati bi mu teh spričeval, kakor mu ne zavidamo tistih par forintov, ki mu jih takse vržejo, da ostanejo ta spričevala privatna, makar si jih dotični shrani v zlatem okvirju v spomin na „svoj hvalevredni trud“. Ali ko postanejo ta spričevala sredstvo, orožje proti našemu narodu, ne moremo, ne smemo molčati:

Molčali smo dovolj, — prišli so časi,
Da jasna, krepka se beseda zglesi,
Ki reče: To je črno, to je belo!

Da vse nam gre na robe, kaj je krivo?
— — — — —
Molčanje naše prepotrepljivo.

Tuj greh na grebe drugih je molčati.

Ali „izdal sem vsega do zdaj le 12 privatnih spričeval“. In to se mu še tako malo vidi! G. dr. Krek, ki sme veljavna spričevala dajati, v celih 17. letih, kar je profesor v Gradci, še niti jednega ni dal, in sicer zaradi tega ne, ker kandidat ni znal toliko, da bi mu smel mirno vestjo dati dobro spričevalo; za slabo pa tako ni nobenemu. No pa, ali jih res ni več? Kaj ko bi se imena teh objavila; kdor bi vedel še za koga z g. Macunovim spričevalom preskrbljenega, pa bi ga naznanil!

„Na podlagi mojega spričevala dobil je le jedini Kleinsasser in morebiti sluga stalno mesto“. Tako! Čemu pa so bila drugim spričevala? Da so jih mar doma ogledovali in se jih veselili, kakor otroci podobno? In z besedico „dozdaj“ izraža nam

g. profesor svojo nado, da se bode število teh spričeval še prav obilno pomnožilo. Kajti „nahajajo se tudi taki Slovenci, kateri učivši se na nemških gimnazijah znajo slovenski, pa vendar nimajo spričevala o tej svoji zmožnosti, — tedaj tudi za take treba privatnih izpitov in spričeval“. — Ti Slovenci torej bi bili izgubljeni; poginili bi, da ni božja previdnost poslala g. prof. Macuna, ki jim priteče s privatnim, torej neveljavnim spričevalom na pomoč, ter takso sprejevši jih reši gotovega pogina! Bedasti ti Slovenci ne bi se domislili, da si lahko pride tudi veljavno, legalno spričevalo. Zatorej pa je to velika zasluga gosp. profesorja, ki jih pridobi tako za slovenski narod!

S tem sem prerešetal njegov odgovor; a predno preidem k nadaljevanju svoje razprave, še g. profesorju to-le:

Kakor je videti, on zadnji čas boluje na boleznih: verfolgungswahn, in misli, da se je osnovala nekaka zarota proti njemu — po celem Sloveniji. — E, kaj še! Da se pa bo o teh privatnih spričevalih nekaj spregovorila resna beseda, in da se bo takrat, ne ravno pohvalno, omenjalo tudi njegovo ime, na to je moral biti pripravljen. Sedaj, ko vedno glasnejše in odločnejše terjamo svojih pravic, ter zahtevamo slovensko uradovanje, a pri tem naletimo na najhujši odpor od strani uradnikov neznanjavih slovenski, ki pa so se vendar, ko so prosili za službe, izpričali s spričevali, da znajo slovenski: — sedaj je moralo tudi priti v razgovor, kaka da so ta spričevala, ali so veljavna, in kedo jih je napisal. In ko so nastala sitna ta vprašanja, dogodilo se je lahko, da se je spravilo na beli den, v javnost, marsikaj, kar bi temu ali onemu bilo ljubše, da je ostalo pokrito z zagrinjalom pozabljivosti.

N. O.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. maja.

Včeraj je zborovala v veliki dvorani **zbornice poslancev** po obrtnem odseku sklicana enketa o normalnem delavskem dnevu v tovarnah. Došli so 103 povabljeni izvedenci. Predsedoval je zborovanju prvomestnik obrtnega odseka Zallinger, zapisnikar bil je poslanec Kljun. Navzočen je bil tudi trgovinski minister baron Pino. Zastopani so bili vsakeršni obrti. Predsednik Zallinger prične zborovanje z nagovorom, pozdravivši izvedence, katere je odsek sklical, da bi se pri strokovnjakih informiral o vprašanju delavske dobe, ker je odseku močno na tem, da se delavcem pomore k boljšemu stanju. Ob enem prosi navzočne izvedence, da naj bi se strogo držali predtiskanih vprašanj, da se omogoči brzo njih dognanje, ker da ne pripušča časa, boriti se s principijalnimi vprašanji delavcev. Kot opravični red vzprejela je enketa ta-le arrangement: Vsaka skupina obrtnikov voli si jednega delavca in jednega gospodarja za govornika, vendar pa smejo sodrugi tudi povzeti besedo, da dopolnijo ali objasnijo izjave svojih izvoljenih govornikov. Kot prvi izvedenec govoril je na to poslanec dr. Roser. Resultat te enquete priobčimo prihodnjič.

nim mečem razpodili mračno jutro megle, ki je begoča pred njimi pobirala sive svoje plaste znad močvirja ter je razpela ondu po mejgorskih sencah. Nebrojne milijarde rosinih kapljic zaiskrile so v zorečih mavričnih bojah po mladi travi in nežno, rumeno brstje lesketalo je kot zlate lučice po grmovji. V sinjem vzduhu nad nami so žgoleli škerjanci in po zelenečem gaberji obhajali so krilati gozdni pevci vzpomladne svoje svatbe. Tukaj po prisojni grivi vzbujala se je živobojna trava, in gori po rujavem hribu bilo je že tu pa tam kako drevo ogrneno z žolto-zelenkastim plaščem. Laskav veter igral se je z mladimi peresci po germiiji in tam ob potoku so se zibali zlatokrili metulji nad belimi zvončki...

V motrenji prirodega ustajenja prezrl sem črne njive, raztezajoče se ondu po močvirski planoti: še le zeleno obojani izanski zvonik mi je vzdramil zopet pogled za seljansko lepoto:

Prišedšemu po dolgem bivanju v solčnih južnih krajih, délo mi je kaj prijetno v utrujenih očeh medlejšje obsijano rastlinstvo in blagodejen bil mi je utis mehkejšje obrisanih hribov po prihodu izmeji gorostasnih, smelo v nebo šterlečih planin.

Od Ljubljane doli proti iztoku se svet polagoma znižuje, strmo gorovje razploščuje se v valovitih holmih v prostrane ravnine in rastlinstvo ima tu krotkejšje oblike in boje: na jugu intenzivna, bliščeča svetloba, odsevajoča ob golem skalovji — tu prijetni, v zelenjavi utopljeni solčni žarki in namesti sivih goličav bujno obrastena brda.

Dolenjska cesta vije se ob prisojnim vzhodju Golovca v dolgih potezah, zasukaje se pri Laverci na levo gori po holmu skoz prijazno selo Šmarije, obgručeno okrog lične cerkve. Od tukaj se vzpenja z griča na grič, deloma mej plodovitimi njivami, mimo Grosupelj, deloma mej temnim smrečjem, in po raznih ovinkih te privede na prosti vrhunec, s katerega se ti razgrne razgled na slavno — Višnjo Goro.

Ondu nas je vzprijel glasen krik in voz nam je obtičal v gneči — pisanega živinskega sejma.

Ostavivši poštni voz in svoje sopotnike, koral sem mej upijočo množico po mestu gori in doli. Okrog mene so kričali hripavi mešetarji in se priduševali ter prodajalcem dleskali z dlanjo ob dlan, da so njim obžuljene roke kar otekale, živina pa

jih je gledala debelo in preževala malomarno tja v en dan, in spretnemu slikarju ponudil bi se bil tu marsikak vlek v zanimljiv predmet takozvanih „tihožitnih“ slik. Mene pa so bolj mikali cvetoči obrazi brdkih Dolenjk, ki so se kretovito vrtile ob kupčijskih šatorih.

In čast, komur gre čast: lepo, dobro rejeno živino imajo vrli naši Dolenjci! Da krav že po dva dni neso podojili, to je kupčijska politika, ki označuje njih lokavost!

Da je Višnja Gora mesto in to starodavno mesto, o tem ni dvombe! O njegovi starozitnosti svedoči mračno zidovje nekdanjega gradu, ki se dviguje gori na strmih vrhuncih izmeji temnega smrečja. Vender njegov mogočni pokrovitelj, sloveči višnjegorski polž, je že davno mrtev in njegove ogradi, s katerimi so si višnjijski pradedje bili okrasili oni dve remeselsko-zadružni čaši, razpale so menda že tudi v prah in pepel, ali ka-li?

Denašnji (vnanji) prikaz Višnje Gore je bolj slikovit nego li vabljev in črne skodlje, ki se njej šopirijo na čestitem temenu, bogme jej ne povelečujajo baš nekdanje slave! Zabav in velikomestnih

Za predstoječe volitve v **gališki** deželni zbor imela sta v nedeljo centralna volilna odbora v Lvovu in Krakovu svoja posvetovanja. V Drohobyczu se kandiduje za deželnega poslanca vodja kreditne banke dr. Zdzisław Marchwicki. V slučaju njegove izvolitve bode dosedanji poslanec tega okraja, minister baron Ziemialkowski, v kakem drugem okraju voljen, najbrž izmed malih veleposestnikov. V volinem okraju Brzozow postavljen je kandidatom Konstantin Bobeczynski.

Vnanje države.

Srbska kraljica Natalija dojde v četrtek na Dunaj, kjer se bode mudila tedendnj. — Generalni vodja srbskih železnic Amihan podal se je v Niš, da započne dela železnične črte Niš-Vranja, ker se je mej vlado in družbo dovelo definitivno sporazumljenje glede te proge.

Kakor se „Indépendance Belge“ iz **Ruske** poroča, nastal je mej mohamedanci Kazanske gubernije velik nemir, ker se razširja vest, da hoče ruska vlada mohamedance prisiliti k pravoslavni veri. Tudi se čuje, da so se Baškirci okoli Orenburga vzdignili, ker da se jim je odvzelo nekaj zemlje. — Suf-fragan-biskup Hintovt iz Plocka imenovan je nadškofom Mohilskim, metropolitom vseh rimsko katoliških cerkvá na Ruskem in predsednikom rimsko katoliškega duhovskega sveta. Škof Popel iz Kališa imenovan je nadškofom Varšavskim. Ob enem imenovalo se je še mnogo družih škofov in poslanikov. Mej drugimi postal je poslaniški svetnik Davydov v Londonu izredni poslanik za Japan, generalni konzul Popov v Marseille u postal je izredni poslanik na Dunaji, knez Cantacuzen o poslaniški svetnik v Londonu. — Vladini list priobčuje carsko ročno pismo do varšavskega kuratorja Apuchtina, v katerem se mu v priznanje njegovih zaslug za uresničenje vladinih namer glede spojenja ozemlja reke Visle z državo podeljuje Aleksander-Nevskijev red. Tajni svetnik Pobedonošev imenovan je za svoje izredne zasluge pravim tajnim svetnikom.

Državni svet **francoski** storil je v četrtek po dolgotrajnem posvetovanji jako pomenljiv ukrep glede upornih škofov. Vprašanje, ki ga je imel svet rešiti, je bilo, so se-li škofje iz Annecy, Viviers, Valence, Langres, in pa nadškof Albiški pregrešili proti postavam, ko so razširjali po rimske indeks-kongregaciji izdano prepoved učne knjige o duš-slovji. Po jako burnej debati sklenil je državni svet, da se ima rečenim škofom dati ukor radi napačne rabe službene oblasti. Ob enem je državni svet ta ukor uspešno sankcioniral s tem, da je sklenil, da ima država historično pravico vsem duhovnikom, ki od države prejema plačilo in so uporni njenim ukazom, disciplinarnim potom odvzeti jeden del ali pa tudi vso njihovo plačo. Ta pravica da se je bila ustanovila po principih galikanske cerkve že pod staro monarhijo in je bila s konkordatom potrjena. — „Seleil“ pravi v članku, ki ga je pisal Hervé, da je grajal nedelavnost orleanskih princev že pred razkrojem Francije; še bolj pa je graje vredna nedelavnost grofa Chamborda, ki bi sam lahko deloval. Grof Chambord da je še bolj odgovoren za žalostno stanje Francije nego principi orleanski.

Irska konvencija v Philadelphiji vzprejela je pred razhodom tale, po odboru predloženi organizacijski program za novo zjedinjeno irsko-amerikansko nacionalno ligo: Smoter lige je, da ima nastojati za odpravo vseh težav, ki so

ugodnostij pa človek ne išče po mestih, ležečih zunaj na deželi.

Zašel sem v neko gostilno in tu se je repenčil ob čaši skisanega piva znani višnjegorski Ciceron; vender ljudstvo se je malo zmenilo za njegovo blebetanje ter razglabalo svoje brige in nadloge.

Nekoč je mej višnjegorskim zidovjem pljuskal tuj živelj; ali v novejšem časi obrača se v tem obziru na bolje: narodna zavest poganja korenine in ponosni Višnjegorčani odločujejo si svojo usodo sami . . .

Krenil sem po hribu doli ter si ogledal mesto z iztočne strani, od koder se kaže v slikoviti svoji gruči na vzvišenem holmu zanimljivo njeno obličje. Zlati sijaj vzpomladnega solca je oblijal hrib in dol in po vonjivem vzduhu zibal se je jarni glas poludanskega zvonjenja. Pisana krdela ljudij, vračajočih se iz semenjskega šuma, vrstila so se po belej cesti in po raznih krčmah odmevalo je veselo petje . . .

Še jeden pogled na Višnjo Goro in njeno seljansko ozadje z belim, Tauffrerjevim gradom in — lehen voz ponese me po tibi dolini proti — Zatičini.

se naštevale v vzprejetej resoluciji. Vodstvo lige obstoji iz predsednika, podpredsednika, blagajnika in tajnika. Upravni odbor broji razen obeh predsednikov po jeden član iz vsake unionske države in pa iz distriktov Columbia in Canada. Ta odbor, ki se sestane na vsako leto, imenuje eksekutivni komitet peterih udov pod načelnštvom predsednika za uspešno vodstvo opravil lige, za katera ima program posebne navode. Predsednikom te nacionalne lige, ki obsega vse v meetingu z dne 26. aprila zastopane družbe in vse one, ki bodo še pristopile, izvoljen je bil Mr. Parnell. — Večina velikih ameriških listov ostro graja resolucije philadelphske konvencije, očitajoč jej, da je premišljeno ogibala se vsakršnega obsojevanja dynamitne bande.

Domače stvari.

— (C. kr. kmetijska družba kranjska) namenja ob godovanji šeststoletnice združitve kranjske dežele s preslavno Habsburško cesarsko hišo napraviti razstavo goved, pri kateri se bodo delile premije, in ob jednem tudi razstavo manjših, priročnih strojev in orodja, katero je pripravno zlasti manjšim kmetiskim gospodarjem. Gospodarji in živinorejci se opozarjajo na to razstavo, združeno s premovanjem, da se je udeležé v prav obilem številu s primernimi govedi ob določenem časi, kateri javno naznani glavni odbor, kadar bode razstava zagotovljena. Tako isto se ujudno vabijo gospodje fabrikanti, ki izdelujejo kmetско-gospodarske stroje in orodje zgoraj omenjene vrste, ter hoté svoje izdelke pri tej priliki staviti na ogled, da seznanijo z njimi tukajšnje gospodarje, naj pošljejo naznanilo, v katerem je povedati, kako se imenujejo stroji in orodje, katero želé poslati v razstavo, in pod kakimi pogoji, glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe.

— (C. kr. trgovinsko ministerstvo) naznanja trgovinskim in obrtnim zbornicam, da se je dne 28. aprila 1883 v Parizu podpisal dogovor mej Avstro-Ogersko in Francosko, kateri določuje, da trgovinska pogodba od 7. novembra 1881, katera bi bila sicer nehala 15. maja 1883, nespremenjena ostane do 29. februarja 1884.

— („Ljubljanski Zvon“) donša v svojej 5. številki: 1. Gorazd: Najlepši dan. Romanca. 2. J. Kersnik: Cyclamen. Roman. (Dalje.) 3. H. Kri-kec: Spomin na maturo. 4. J. K.: Pesen. 5. A. Ukmar: Spomini na jutrove dežele. IV. 6. —b—: Ob vodi. Pesen. 7. J. Trdina: Bajke in povesti o Gorjancih. 15. 8. —b—: Bolnik. Pesen. 9. Dr. I. Tavčar: Vita vitae meae. II. 10. Dr. Fr. Celestin: Naše obzorje. V. 11. J. Cimperman: Svét pesniku. Pesen. 12. S. Gregorčič: Ne zveni mi! Pesen. 13. Slovenska književnost: VIII. J. Šubic: Uzorni načrt. IX. L.: Werndlova puška. 14. S. Rutar: Štefan Kocijančič. I. 15. A. Hudovernik: Klara Milič. 16. Slovenski glasnik.

— („Obrtnika“), strokovnjaškega lista za obrtnike, izšla je danes 1. številka. Oblika je prav prijetna, tisk gg. Klein in Kovač prav dovoljen in čist, vsebina pa namenjena obrtniškim zadevam in vprašanjem. V prvej številki sta v to svrhu priobčena članka „Uzroki obrtniškega propada“ in „Obrtno delo v ljubljanski kaznilnici“, razen tega pa je še mej domačimi zadevami in raznimi stvarmi nekaj notic, ki so za obrtnike zanimljive. List je utrakvističen, donša namreč vmes tudi nemške sestavke, da bi tako ugajal obrtnikom obeh narodnostij. Cena temu listu, ki izhaja v 1. dan vsacega mesta, je do konca leta 1 gold. 20 kr. in naj se pošilja uredništvu v gospodskih ulicah št. 3. v Ljubljani. Ni dvojbe, da bodo obrtniki zanimali se za svoje lastno glasilo, posebno zdaj, ko je obrtno vprašanje na dnevnem redu.

— (Vsled mrtvouda) umrl je 28. aprila v Trstu trgovec Blaž Pavlin iz Vira pri Ljubljani.

— (Katoliško rokodelsko društvo ljubljansko) imelo je zadujo nedeljo svoj občni, prav mnogoštevilno obiskani zbor. Predsednik gosp. Gnjezda poročal je o delovanji društva v pretečenem letu. Iz tega je razvidno, da je društvo štel 63 udov, pristopilo je v teku leta 30 udov, 7 udov je izstopilo, 8 udov pa je odpotovalo. Iz tujih krajev je prišlo 70 rokodelcev, katerim je društvo skrbelo za stanovanje in večerjo, a le pešica vseh našla

je delo v Ljubljani. Pouk vršil se je v društvenih prostorih vse leto, in sicer je poučeval v petji gosp. Kržič, v fiziki in geografiji gosp. Geba, v risanju častni član g. inženir Čermak, v lepopisji in pismenih nalogah pa predsednik g. Gnjezda. Razen pouka so rokodelski pomočniki prav pridno čitali knjige in časnike. Denarstvene zadeve, katere je prav spretno vodil dolgoletni blagajnik gosp. Gerber, so prav ugodne. Društvo ima premoženja v obligacijah 450 gold., uloženih pri obrtniškej pomočnej družbi 1688 gld. 28 kr., kot zalogo za zidanje hiše nabranih po g. monsignoru kanoniku Jeranu 107 gl. 60 kr., v kranjskej hranilnici 1077 gold. 40 kr. in konečnega preostanka v blagajnici 152 gld. 89 kr., tedaj skupno 3476 gld. 12 kr. Društvena bolniška blagajnica ima premoženja v gotovini 298 gld. 65 kr., v obligaciji 50 gld. Predsednik spomina se umrlih najstarejših udov, ki tudi v svojih oporokah nista pozabila na društvo. — G. Jurij Freiburger volil je društvu obligacijo za 100 gold., g. Anton Samassa pa obligacijo za 1000 gold. Razen tega podarila je društvu gospa pl. Scheuchenstühl 100 gld., za kar jej zbor izreče hvalo. — Rokodelskih učencev obiskovalo je društvene prostore ob določenih dneh 92. Poučevali so se v raznih predmetih. Posebno veliko truda je imel čast. o. Angelik Hribar, kateri je fante poučeval v petji, v katerem so se prav dobro izvežbali. Osobito napeljevali so se učenci na štedenje in po krajcarjih nabrali so 62 gold. 70 krajc. Predsednik konečno opomni na gorko željo vseh, da bi se posrečilo dobiti svoj lastni dom, svojo hišo, in izrazi upanje, da se to s skupnim delovanjem in podporo dobrotnikov posreči. Ko je zbor izrekel zahvalo g. predsedniku, sklene se zborovanje.

— (Narodna čitalnica v Škofji Loki) priredi dne 6. maja 1883 veselico s sledečim programom: I. Vogel: „Glas domovinski“. II. Lesinski: „Stanak moj“. III. B. Ipavic: „Domovini“. IV. Veseloigra: Črni Peter. V. Srečkanje. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina za neude 20 kr., družina 40 kr., udje prosti. Večji doneski se hvaležno sprejemajo. K tej veselici ujudno vabi

odbor.

— (Nove poštne hranilnice.) Naslednji poštni uradi v Istri prevzeli so z denašnjim dnem poslovanje poštne hranilnice: Labin, Boljun, Kastav, Novigrad, Pasja Vas, Gračišče, Mali Losinj, Nabrežina (kolodvor), Opatalj, Sv. Matija, Krk, Vizinada.

— (Dornberško vinorejsko društvo) priredi dne 6. maja t. l. razstavo domačih vin v Dornbergu. Otvori se razstava ob 10. uri predpoludne. K obilni udeležbi ujudno vabi vse prijatelje vinoreje odbor.

— (Razglas obligacij kranjske zemljiške odveze), ki so bile 30. aprila 1883 izsrečkane: s kuponi po 50 gld.: št. 270; s kuponi po 100 gld.: št. 437, 719, 1630, 1929, 1948, 2023, 2612 in 3202; s kuponi po 500 gld.: št. 679; s kuponi po 1000 gld.: št. 605, 695, 1120, 1155, 1558, 1563, 1868, 1911, 2241 in 2404; s kuponi po 5000 gld.: št. 64 in 373; Lit. A št. 378 v znesku 2350 gld.; Lit. A št. 1496 v znesku 1000 gl.; Lit. A št. 1643 v znesku 5000 gld.; Lit. A št. 1662 v znesku 5000 gld.; Lit. A št. 1725 v znesku 200 gld.; Lit. A št. 1731 v znesku 100 gld.; potem od srečkane obligacije Lit. A št. 1717 z 127.340 gl. delni znesek 115.000 gld. Omenjene obligacije se bodo v izsrečkanih kapitalnih zneskih v avstr. velj. po šestih mesecih od dneva srečkanja po predpisu postavnih pravil v gotovem denarji pri kranjski deželni blagajnici v Ljubljani plačevale, katera bo tudi za neizsrečkani znesek 12.340 gld. obligacije Lit. A št. 1717 za 127.340 gld. novo obligacijo izdala. Zadnje tri mesece pred zapadnim obrokom zamenjuje (skontira) deželna blagajnica v Ljubljani izsrečkane obligacije, kakor tudi vse kupone kranjske zemljiške odveze proti 4%-nemu natančno po dnevih zračunjenemu odbitku na korist zaklada kranjske zemljiške odveze. Razen omenjenega se še to naznanja, da se lastniki sledečih že poprej izsrečkanih obligacij še neso oglasili za plačilo: s kuponi št. 77, 229, 260 po 50 gld.; s kuponi št. 29, 137, 963, 1386, 2010, 2057, 2147, 2194, 2271, 2452, 2629,

3009, 3023, 3204 po 100 gld.; s kuponi št. 236, 655 po 500 gld.; s kuponi št. 216, 218, 219, 251, 756, 1103, 2034, 2076, 2080, 2182, 2684, 2688, 2714, 2959 po 1000 gld.; s kuponi št. 345 po 5000 gld. Lit. A št. 1575 po 50 gld.; s kuponi št. 2690 od 1000 gld. z delničnim zneskom 760 gl. Ker po nastopu za izplačanje izrečkanih obligacij odločenega časa pravica na plačevanje obresti odpade, torej se lastniki navedenih obligacij opominjajo, naj se oglasijo za izplačanje kapitalnih zneskov, ter se bodo obresti, ako bi jih privilegirana c. kr. avstrijska narodna banka na kupone iz dobe po nastopu za izplačanje kapitala odločenega časa izplačala, pri izplačanju kapitalnega zneska obligacij odtegnile.

Tujci:

30. aprila.

Pri **Slonu**: Frankl z Dunaja. — Dr. Perco iz Gorice. — Belak z Dunaja. — Stuler iz Trsta. — Lavrič iz Planine.

Pri **Malléi**: Bamberger z Dunaja. — Baoanin iz Gradca. — Kaiser z Dunaja.

Dunajska borza

dné 1. maja.

Papirna renta	78 gld. 85	kr.
Srebrna renta	79 " 05	"
Zlata renta	98 " 75	"
5% marena renta	93 " 15	"
Akcije narodne banke	836 " —	"
Kreditne akcije	309 " 10	"
London	119 " 80	"
Napol.	9 " 50	"
C. kr. cekini	5 " 66	"
Nemške marke	58 " 50	"
4% državne srečke iz l. 1854 250 gld.	119 " —	"
Državne srečke iz l. 1864. 100 "	168 " 75	"
4% avstr. zlata renta, davka prosta.	98 " 70	"
Ogrska zlata renta 6%	120 " 35	"
" " " 4%	89 " 60	"
" " " 5%	87 " 85	"
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	103 " —	"
Dunava reg. srečke 5%	114 " —	"
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118 " —	"
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	100 " 40	"
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	104 " 75	"
Kreditne srečke	100 gld. 175	"
Rudolfove srečke	10 " 19	"
Akcije anglo-avstr. banke	120 " 114	"
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	216 " 75	"

Vsem slovenskim pevcem!

Podpisani odbor pozivlje one p. n. gg. pevce naše domovine, ki bi mogli sodelovati pri serenadi, ki se bode pela v čast presvetlemu cesarju o Njegovem prihodu v Ljubljano in pri takratni ljudski veselici, naj se oglasé vsaj do 15. maja t. l., da vemo koliko odtisov pesnij nam treba pripraviti. Kjer so čitalnice ali druga narodna društva, je najbolje, da ona prevzemo ta nalog in nam javijo število posamnih glasov.

V Ljubljani, 28. aprila 1883.

(286) Odbor čitalničnega pevskega zbora.

Na prodaj

je nekaj prav dobrih

travnikov

prav blizu mesta. Poizve se: v Poljskih ulicah št. 11 v Ljubljani. (287—1)

Št. 8223. (273—2)

Edikt!

Od c. kr. mestno delegirane okrajne sodnije v Ljubljani se naznanja: da se na prošnjo Janeza Podboršek, Franceta Podboršek, Simona Podboršek, Terezije Kalan, roj. Podboršek, Marijane, udove Podboršek, vsi iz Gornjega Kašlja, in Marije Anžič, roj. Podboršek iz Dobrujne, dovoljuje prostovoljna dražba njihovih posestev, uknjiženih v zemljiških knjigah kat. obč. Kašelj zem. knj. vl. št. 371, hiša in malin parc. št. 28, potem zem. knj. vl. št. 372 travnik parc. št. 256, 255/1 in zem. knj. vl. št. 380 njiva, parc. št. 229, 255/2 in travnik parc. št. 263, ter se odredujeta v to dva dražbena dneva, in sicer:

I. dné 10. maja 1883

in II. dné 17. maja 1883,

vselej dopoludne ob 9. uri na mestu posestev v Kašlju, s pristavkom, da se gornja posestva oddajo le pri II. dražbi tudi pod cenilno vrednostjo onim, ki bodo največ zanje ponudili. Ekstrakt zemljiških knjig, dražbeni pogoji in načrt plana ogledajo se lahko pri tukajšnji sodnji v navadnih uradnih urah.

C. kr. mest. deleg. okr. sodnija v Ljubljani, dné 19. aprila 1883.

Ledenig.

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

VABILO

k

XV. rednemu občnemu zboru članov vseh oddelkov,

ki se bode vršil

v hiši banke „SLAVIJE“ na Senovažnem trgu pop. št. 978—II. v Pragi dne 16. maja t. l. ob 9. uri dopoludne.

Program:

1. Sklepanje o letnem poročilu za 1882 in o predlogih upravnega svetovilstva.
2. Poročilo računskih preglednikov.
3. Volitve:
 - a) štirih členov in treh namestnikov upravnega svetovilstva;
 - b) treh računskih preglednikov in dveh namestnikov;
 - c) osmih razpravnih sodnikov;
 - d) poverjenikov za glavne zastope.
4. Določitev nagrade za pregledovalce računov.

Po končanem občnem zboru vršili se bodo takoj zbori oddelkov za izvršitev namestnih volitev kontrolnih odborov in namestnikov za oddelke I.—V., kakor tudi samoupravnih društev odd. I., II. in IV.

Izpisek iz pravil:

§. 31. III. Pri občnem zboru udeleževati se, voliti in voljeni biti, so opravičeni:

- a) ustanovniki,
- b) tisti članovi banke, ki imajo v enem iz oddelkov I., II. in III. najmanje 1000 gld. ali temu kapitalu jednake vrednosti dohodek, ali v enem drugih oddelkov najmanje 10.000 gld. za najmanje celo leto zavarovanih.

IV. Vsakdo ima v občnem zboru samo po jeden glas. Namestništvo se razen slučajev, navedenih v §§. 26. in 28. spl. prav. le na tak način dovoljuje, da mora namestni član, kateremu poleg §. 31 III. b) spl. prav. ne pristoji pravica udeležiti se občnega zbora v ta namen, da prejme legitimacijski list, pokazati pooblastilo, katero mora biti ne le od člana, ampak tudi od pooblaščenca lastnoročno podpisano in izgotovljeno na tistih tiskovini, katero v ta namen pošlje pooblaščenec na zahtevanje njegovo ravnateljstvo. Pooblastilo izroči ravnateljstvo potem, ko ga je pregledalo in podpisalo, pooblaščenec.

V. Kdor se hoče udeležiti občnega zbora, ima to najkasneje osem dni*) pred občnim zborom objaviti ravnateljstvu, katero mu izroči legitimacijski list in program občnega zbora.

§. 32. IV. Koncem vsacega leta, računši od jednega občnega zbora do drugega, izstopijo štirje člani, ki so najdalje poslovali; pri onih, ki so poslovali jednako dolgo, odloči žreb. Oni, kateri so izstopili, morejo se zopet voliti.

(Najdaljše poslovalne dobe izstopijo letos iz upravnega svetovilstva gospodje: JUDr. J. Jeřabek, JUDr. J. Milde, K. P. Kheil in B. Staněk.

Upravni odbor „SLAVIJE“,

vzajemno zavarovalne banke v Pragi.

*) To je letos do 8. maja (od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldne).

(284)

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

VABILO

k zborom členov oddelkov I.-V.,

kateri se bodo vršili

dne 16. maja t. l. po 10. uri dopoludne

v hiši banke „SLAVIJE“

Senovažni trg pop. št. 978-II. v Pragi.

PROGRAM:

Oddelak I.-II. Zavarovanje kapitalov in dohodkov.

1. Dopolnilne volitve kontrolnega odbora in namestnikov.
2. Dopolnilne volitve kontrolnih odborov in namestnikov samoupravnih društev zavarovanja dohodkov in pokojnin:
 - a) Odd. I. b—A. (zavarovanje užitka za kmetovalce).
 - b) Odd. I. b—B. (zavarovanje pokojnin za osebe trgovinskega in obrtniškega stanu) in
 - c) Odd. I. b—C. (zavarovanje pokojnin za uradnike in služabnike kmetijstva in gozdarstva).

Oddelak III. (Vzajemna podedovanjska društva). Dopolnilna volitev kontrolnega odbora in namestnikov.

Oddelak IV. (Zavarovanje proti ognju). Dopolnilna volitev kontrolnega odbora oddelkov in namestnikov.

Oddelak V. (Zavarovanje proti toči). Dopolnilna volitev kontrolnega odbora in namestnikov.

Legitimacijske karte dobivajo se pred občnim zborom pri glavnem ravnateljstvu (Senovažni trg pop. št. 978-II.).

Upravično svetovilstvo

vzajemno zavarovalne banke „SLAVIJE“ v Pragi.

Izpisek iz pravil oddelkov. V zmislu §. 8 odd. I.—II., §. 10 odd. III. in §. 3 splošnih določil za vse zavarovalne oddelke premoženja morejo se teh zborov oddelkov udeleževati gospodje člani brez ozira na visokost zavarovanega kapitala in zavarovalne dobe. (285)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.